

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Холматзода Туйчи Бурихон дар мавзуи: «Асосҳои физикавӣю химиявӣю коркарди маъданҳои алюминийдори Тоҷикистон бо истифода аз кислотаҳои минералӣ ва усули гудохтан, барои ба даст овардани пайвастаҳои алюминий, оҳан, коагулянтҳо ва массаҳои фарфорӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), аз рӯйи ихтисоси 6D072000 – Технологияи химиявӣю моддаҳои ғайриорганикӣ (6D072001 – Технологияи моддаҳои ғайриорганикӣ).

Аҳамияти тадқиқот дар он аст, ки пайвастаҳои алюминийдор дар соҳаҳои гуногуни саноат нақши муҳим доранд. Аз ин рӯ, таҳияи усулҳои самараноки ба даст овардани пайвастҳои алюминийдор аҳамияти назаррас дорад. Тоҷикистон дорои захираҳои бузурги ашёи алюминийдор аз ҷумла нефелинҳои сиенитӣ ва гилҳои каолинӣ мебошад.

Муаллиф дар тадқиқоти худ омӯзиши таркиби химиявӣ ва минералогии маъданҳои алюминийдори конҳои Турпи ва Чашма-Санги Тоҷикистонро анҷом дода, табдилёбии фазаҳои ҳангоми коркарди гармии ашёи хомро таҳқиқ намудааст, равандҳои вайроншавии ашёи гармкардашуда бо кислотаи ортофосфатро омӯхтааст. Қонуниятҳои кинетикии вайроншавии кислотагии маъданҳои алюминийдорро муайян кардааст ва дар асоси ин таҳқиқот асосҳои технологӣ барои коркарди маводҳои алюминийдор бо усулҳои кислотагӣ ва гудохтакунии таҳия намудааст.

Натиҷаҳои овардашуда дараҷаи баланди асоснокӣ, навоариҳои илмӣ ва эътимоднокии ҳулосаҳои муаллифро нишон медиҳанд. Кор дар сатҳи зарурӣ иҷро шуда, бо сохтори мантиқӣ ва пайдарпайии худ фарқ мекунад.

Дар тадқиқот усулҳои муосири таҳлили физикавӣю химиявӣю истифода шудаанд: таҳлили химиявӣ, таҳлили дифференсиалии термикӣ ва таҳлили рентгенофазаҳои. Ин ба муаллиф имкон дод, ки шароити оптималии таҷзияи кислотагии ашёи алюмосиликати маъданҳои Тоҷикистонро муайян кунад, ки истеҳсоли максималии ҷузъҳои мақсаднокро таъмин менамояд.

Аҳамияти назариявӣю кор дар муайян кардани механизмҳои табдилёбии пайвастаҳои алюминийдор ҳангоми коркард бо кислотаи ортофосфат ва реагентҳои органикӣ ифода меёбад. Муаллиф нақшаи технологӣ барои ба даст овардани пайвастҳои алюминийро аз ашёи маҳаллӣ пешниҳод кардааст.

Арзиши амалӣ дар он аст, ки технологияҳои таҳияшуда метавонанд дар истеҳсолоти саноатӣ истифода шаванд, аз ҷумла барои истеҳсоли

нуриҳои фосфорӣ, ки барои комплекси агросаноатии Тоҷикистон аҳамияти калон доранд.

Муаллиф маълумоти таҷрибавӣ оид ба истихроҷи пайвастаҳои алюминийдор бо усулҳои кислотагӣ ва ғудохтакунӣ овардааст ва ҳамзамон муқоисаи самаранокии реагентҳои дастрас ва иқтисодии мувофиқро пешниҳод намудааст.

Дар автореферат интихоби реагентҳо ба таври муфассал асоснок нашудааст, ки фаҳмиши меъёрҳои интихоби онҳо ва самаранокии муқоисавиро маҳдуд мекунад. Агар ин бахш васеътар пешниҳод мешуд, арзиши амалӣ боз ҳам бештар мегардид.

Диссертатсияи Холматзода Туйчи Бурихон як тадқиқоти илмӣ-тахассусии пурра мебошад, ки дар сатҳи баланд анҷом ёфтааст ва натиҷаҳои нав дар соҳаи коркарди ашёи алюминийдорро ба даст овардааст. Кор ба талаботи муқаррарнамудаи диссертатсияҳои PhD ҷавобгӯ буда, муаллиф сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯи ихтисоси 6D072000 – Технологияи химиявии моддаҳои ғайриорганикӣ (6D072001 – Технологияи моддаҳои ғайриорганикӣ) мебошад.

Дотсенти кафедраи «Соҳтмон ва меъморӣ»-и

Донишгоҳи давлатии Данғара,

номзади илмҳои техникӣ, дотсент

Садриддинзода С.С.

Суроға: 735320, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти

Хатлон, ноҳияи Данғара, кӯчаи Марказӣ 34/3.

Тел.: (+992) 93-544-10-70

Email: turaev-s@mail.ru

Имзои Садриддинзода С.С.-ро тасдиқ мекунам

Сардори шубаи кадрҳо ва корҳои махсусӣ

Донишгоҳи давлатии Данғара

Тоирзода С.Т.

Суроға: 735320, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти

Хатлон, ноҳияи Данғара, кӯчаи Марказӣ 25.

Тел.: (+992) 00-466-67-65

Email: dddangara_2013@mail.ru

«21» 01 2026 сол